

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 4586

Brez demokracije ni kulture

Jasno in vedno jasneje vidimo: okrog nas in v naši stanovski organizaciji je sleherni kulturni dvig mogoč samo v duhu demokratičnih načel. Vse sodobno življenje nas dan za danom vedno trdneje prepričuje o pravilnosti tega stališča.

Če bi še kdo izmed učiteljstva mogel imeti o tem kake dvome, ga je naša zadnja glavna skupščina temeljito poučila o nasprotnem. Kar si je naša opozicionalna manjšina dovoljevala v Zagrebu, pomeni naravnost korak v primitivno barbarstvo, ki ga ni mogoče opravičiti z nikakim razlogom. Ne glede na to, da je manjšina v svojem nastopu absolutne neodgovornosti preprečila vsako stvarno razpravljanje na skupščini, vtisnila je pred javnostjo vsemu učiteljstvu nezaluzen žig sramote in kulturne manjvrednosti.

Za vse to se ima jugoslovansko učiteljstvo zahvaliti peščici tako zvanih tovarišev — po večini iz Beograda in okolice —, ki so hoteli za vsako ceno in brez argumentov oktroirati velikanski večini svojego voljo in sicer voljo po oblasti in samouveljavljanju, ne da bi predložili večini niti najmanjšega stvarnega razloga za svoje anarhično postopanje.

Zopet in zopet hočemo Slovenci tej neodgovorni grupi poudariti, da zgolj razgrajanja in demonstrativno samoogorčevanje za nas ni bil in ne bo nikdar uštevanja in spoštovanja vreden argument ter da smo si v Sloveniji ustvarili po tem njihovem zadnjem nastopu jasno sodbo o kvaliteti takega tovarištva in take kulture.

V imenu stanovske časti in kulture ugovarjamo proti sličnim metodam in izjavljamo pred vso jugoslovansko javnostjo, da madež, ki je padel na učiteljsko čast, ni v ničemer povzročeno po zadržanju skupščinske večine, ki je bila ves čas tolerantno pripravljena poslušati in upoštevati pošteno kritiko onih, ki so skušali z nekulturnimi sredstvi dokazati, da se baje bore za neko moralno regeneracijo naše organizacije. Prišli smo na glavno skupščino, da bi slišali osnovano kritiko o tolikokrat izkričanih nevdružnih razmerah v naši centralni upravi in z najboljšim namenom, prožiti taki stvarni in potrebni kritiki poslušno uho, a smo naleteli mestno tega na huronsko razgrajanje ljudi, ki hočejo biti najboljši med nami in pravični sodniki nad nemoralo drugih.

Tudi lansko leto smo doživeli podoben žalosten primer v Skuplju. Po enodnevnem demonstriranju in oviranju dela, so se umaknili »kritiki« s pozorišča v momentu, ko bi bilo treba z argumenti dokazati, kaj je »gnilega v državi Danske«.

Z ogorčenjem se vprašujemo, kakšne smotre zasleduje ta visoko nad drugimi stojišča skupina s svojim početjem. Večina je bila vsak čas pripravljena poslušati njihovo kritiko in uvaževati vse, kar bi služilo šoli in stanu. Zakaj se ta kritika ni predložila glavni skupščini? Zakaj se ni storil niti poskus take kritike?

Slovenska delegacija bi se gotovo — to izjavljamo na svojo učiteljsko in demokratiško čast — uprla vsakemu terorju od strani večine, ki bi hotela preprečiti manjšini svobodo kritike in lastnega izpovedanja. Vemo pa, da to ne bi bilo potrebno, ker sta bila toliko vodstvo skupščine kakor večina pripravljena, dopustiti vsaki kritiki, da se prosto in neovirano uveljavi.

In kritike ni bilo od nikoder. Manjšina naj bo prepričana, da znamo Slovenci tako postopanje označiti s pravim imenom. Bliža se izredna glavna skupščina. Udeležili se je bomo zopet z nameni pravih demokratov in kulturnih ljudi. Slovenci hočemo slišati argumente in zato pozivamo manjšino, da jih pripravi. Za vsako pravično besedo sodbe in obsodbe bomo našli v sebi tovariško in stvarno pripravljenost, da pomagamo resnici in poštenju do veljave. Hvalni bomo vsem, ki bodo prispevali svoj del k takemu razčiščenju. Hočemo, da triumfira poštenje in za ta smoter je prav tako potrebno delo manjšine kakor večine.

Nad 3000 članov je bilo prisotnih na zagrebški skupščini. Recimo, da je porabil vsak udeleženec samo 500 din, toda gotovo je potrošeno mnogo več; to bi pomenjalo, da je učiteljstvo povsem zastojno potrošilo nad 1.000.000 din. Za vse to se imamo zahvaliti manjšini na učiteljski skupščini.

Ali so učiteljski žepi tako polni, da jim je bila potrebna taka izpraznitev? Ali so učiteljske rodbine v tako dobrem gmočnem stanju, da ne bodo takega razmetavanja občutili? Ali je naš in naših družin življenjski standard tak, da potrošitev najmanj 500 din nič ne pomenja?

Povzročitelji razpuščanja skupščine so naši moralni in materialni krivci. Mi jih obtožujemo. »Narodna prosveta«, 15. sept.

Prvega je

Na mizi je razgrnjena plačilna pola in po vrsti prihajajo po plačo.

Prvi je najmlajši, pripravnik. Po 3 letih čakanja je bil nastavljen. Dvajset dni je delal zastoj, ker je prispel dekret prepozno, drugi mesec so mu odtegnili plačo v neki fond, danes pa dobi prvo plačo. Roka se mu trese, ko prešteva denar. Pravi, da mu bo sicer nekaj zmanjkalo za najnujnejše, toda danes vendar ne bo mislil na to. Poizkuša biti vesel...

Druga je učiteljica, poročena z učiteljem. Njena rubrika za draginjsko doklado je prazna in stanarine tudi ne dobi. Na ustnicah ji trepeta vprašanje: Povej mi, ali je tudi moje delo samo polovično? Zakaj se od mene zahteva toliko kakor od ostalih? Zakaj se deli plača po možu in ne po delu? Kmetica pomaga na polju, da ne propade dom in kmetija, delavka streže stroju, da ji ne stradajo otroci. Ali učiteljica matj služi za svoj luksus ali za obstoj družine? Pošteno delo bodi pošteno plačano!

Sledi ji učiteljica, ki je samska. Ravno toliko dobi, da živi, samo živi. Ako je namreč

sama, ako nima staršev, ki so v potrebi, ali sorodnikov v bedi. Kdo je danes tako sam? In če je, pomislite, ljudje božji, ali ni težko, če je človek tako sam!

Vstopi učitelj. Ta ima družino: hčerka končuje trgovsko šolo, sin študira univerzo, dva sta pa še doma. Za hčerko plačuje več kakor bo pozneje zaslužila, za sinov študij se zadolžuje. Ah, ta družinal Pravijo, da je družina celica družbe. Zdrava družina je pogoj zdravega naroda in močne države. Potemtakem otroci niso samo luksus očeta in matere, ampak ima interes na zdravih otrocih tudi država. Saj bo hčerka bodoča mati in sin mora po končanem študiju k vojakom. In vendar leži vsa skrb za otroke samo na ramah staršev. Milijoni so določeni za razmah industrije, velika je skrb za povzdigo kmetijstva. In za družino?

Odpadla je doklada za ženo, znižale so se doklade za otroke. Nasprotno pa rastejo cene vsem potrebščinam, večajo se skrbi. In večji je tudi moj obup.

In tako gre dalje...

-nik.

Politična ali stanovska zavest

Veliko prizadevanja je bilo potrebnega, da se je jugoslovansko učiteljstvo ne glede na politično pripadnost včlanilo in zedinilo v nadstrankarski stanovski organizaciji — v Udrženju jugoslovenskega učiteljstva. S tem je izpričalo stanovsko in politično zrelost in v veliki meri pridobilo na ugledu pred javnostjo in na zunanji moči, katero predstavlja 20tisoččlanska složna organizacija. Površen opazovalec bi morda imel vtis, da je učiteljska organizacija tudi v notranjosti složna in močna. Toda čas vedno bolj in bolj dokazuje, da temu ni tako, da učiteljstvo še ni dovolj zrelo za nadstrankarsko stanovsko združenje. Če pogledamo druge stanove, ne takih, kjer je v isti organizaciji včlanjenih več kategorij enega stanu, n. pr. železničarji (tu je v eni organizaciji več podskupin, ki jih tvorijo uradniki I., II., III. kategorije, žvancičniki, služitelji itd.), temveč preceniti moramo homogene stanovske jedinice: združenja inženirjev, zdravnikov, odvetnikov, lekarnarjev itd. V teh stanovih je složno in tovariško sožitje in resnično prijateljsko žrtvovanje enega člana za drugega, ne glede na politično pripadnost. Naj navedem le en primer: iz političnih razlogov je bil premeščen neki zdravnik. Njegovo mesto je bilo razpisano. Toda zanj ni prošil nihče in ni hotel nihče tja, tako da je mesto dobil nazaj premeščen zdravnik. Pač lep vzgled stanovske edinosti in nesebičnosti! Primerov tovariške složnosti, ki mora biti nad političnim prepričanjem, imamo pri teh stanovih več.

Za pravo stanovsko delo in tovariško složnost je treba zrelosti in nekoliko nesebične ljubezni do sotovariša. Učiteljstvo ne bo povsem složno tako dolgo — dokler ne bo povsem podredilo politične interese stanovskim. Vsak zdrav in pameten politični nazor je spoštovanja vreden in vsak človek je s svojim nazorom lahko najboljši tovariš, državljan, človek. Vsak učitelj si v svojih razmerah in v skladu s svojim karakterjem izdelal tak politični nazor, ki mu najbolj prija ter se njemu zdi najboljši. Dokler ga ne vsiljuje drugim, je to njegova osebna zadeva, ki ne more nikomur škodovati in zato nikogar ne tangira. Toda ta politični nazor ne sme imeti nobenega vpliva na stanovsko zavest posameznega učitelja.

V učiteljskem udruženju nastopamo vedno stanovski, gledamo na probleme s stanovskega vidika. Še več, tudi kretamo se najraje v stanovski družbi. Prav karakteristično je, da vedno vprašamo najprej, kaj je nekdo po poklicu in se prav pristržno razveselimo, če najdemo tovariša. Žalibog, da vedno ni tako.

Okrepiti moramo resnično stanovsko zavest. Še vedno je med nami politični nazor odločujoče važnosti. Učitelj naj ima svoj politični nazor! Toda dokler ne bo stanovski interes tako močan, da bo nadkrilil političnega, dokler ne bomo najprej učitelji, šele nato pristaši raznih strank, tako dolgo ni pričakovati resnične složnosti v naši organizaciji. Poudariti moram, da ne smemo stremiti le po zunanji složnosti. Naš ideal je prepored vsakega posameznega člana, privzgojitev stanovske zavesti in odgovornosti in podreitev vseh političnih interesov enemu edinemu interesu — stanovskemu. Ko bomo to dosegli, šele takrat si bo učiteljstvo priborilo ono mesto v današnji družbi, ki mu pripada po njegovem delu in odgovornosti. Učiteljstvo opravlja najvažnejše poslanstvo, t. j. vzgaja in oblikuje mladino ter jo pripravlja za bodoče aktivno udeleževanje v človeški družbi. Kakršen je učitelj, tak bo narod, ta parola pridobiva dan za dnevom na svojem pomenu. In vendar je učiteljski stan zastopavljen in preziran!

Zakaj?

Ker sam ni dovolj stanovsko zaveden.

Dokler bo posameznik izrabljaj svoj politični vpliv, tako dolgo bo izrabljaj tovariša, Vsak člen velike stanovske verige

mora biti trden in zdrav, šele tedaj bo organizacija močna na znotraj in zunaj. Uporabil bom staro prispodobo o verigi, ki ima en slab člen. Taka veriga ne more dvigniti in držati nobenega bremena, četudi so ostali členi nepoškodovani. Iz tega sledi: vsak posameznik mora biti na svojem mestu. Vzgojiti mora samega sebe. Slab človek pa je slab na vsakem mestu, naj je še na tako odgovornem. Ne kamenjaj drugega, dokler ne vidiš svojih napak.

Česa so se veselili nasprotniki? Ali sloge in skupne borbene volje zavednega učiteljstva? Ne, njihovo veselje izvira drugje! Njihov »pokret« je gnan s posebno močjo, a »nov« je v toliko, ker je uvedel nove metode v naše stanovsko življenje, metode, ki so dosegle kulminacijo z razpustom XVIII. glavne skupščine.

»Hrvatski učiteljski dom«, 21. sept.

Učitelj borec

Star, a še vedno aktualen članek

Iz knjige »Zreo učitelj«, napisal Davorin Trstenjak.

Učitelj je že po svojem poklicu najlepši borec. On se bori s svetlobo duha in žarom svojega srca proti največjemu ljudskemu sovražniku proti duševni temi in duševnemu suženjstvu. Sovražniki svetlobe in svobode so močni in je zato učiteljeva borba velika, težka in tragična.

Učitelj se bori neustrašno in hrabro za prosveto in svobodo duha, kjer samo more, in dela s tem tudi proti praznoverju, s katerim je ljudstvo zelo okuženo. Brez te borbe ni zrelega učitelja, brez tega ni apostola prosvete. Polje učiteljeve borbe je prostrano, toda njegovo glavno torišče je med ljudstvom. Tu zbira svojo glavno moč ter z njo dela na prepoduro naroda, da ga osvobodi iz zablod in duševnega suženjstva. Učitelj je lahko znamenit književnik, toda ako med narodom, kjer deluje, ne vrši svoje dolžnosti v malih in velikih stvareh, je zgrešil svoj cilj.

V tej borbi je učitelj često žrtev svoje morale. Bori se proti nemoralu, a oni, ki ljubijo temo, ga proglašajo za nemoralnega. Učitelj širi najčistejšje ideale, toda sebičniki ga proglašajo za brezbožnika.

Če bi bil učitelj borec čist kot sonce, bi ga njegovi nasprotniki vendarle proglasili za izrodek in ga vlačili po blatu.

Trnjeva krona čaka vsakega borca, predvsem pa učitelja.

Težka je borba, toda ona prekali in plemeniti učitelja. Četudi je ta borba težka, vendar je v uspehu in zmagi velika sreča.

Borec za prosveto, svobodo in moralno je mučenik. Nikomur ni tako lahko škoditi kot učitelju. Malo zaščite ima, a krepke zaslonbe nikjer. Toda to ga navaja, da uporablja vse svoje sile, da se zanaša na svojo moč in da se bori okrepljen s svojo duševno in moralno krepotjo.

Kdor v tej borbi vztraja, pa čeprav bi bil preganjan in pogažen, mu je vendarle zavest čista in mirna: izpolnil je svojo dolžnost. Tak učitelj je zrel. In čeprav se toliko trpi, vendar ostane moralni zmagovalac. Ni sramota pasti v borbi, nego je sramota ne poseči v borbo. V učiteljskem življenju je mnogo tragike. Čim večja je njegova tragika, tem večji junak in večji zmagovalac je.

Učitelj se mora boriti tudi za učiteljske pravice, za učiteljski napredek in svobodo, kakor tudi za svobodo šole. Brez tega ni zrelega

VSEBINA:

Brez demokracije ni kulture.

Prvega je.

Politična ali stanovska zavest.

Učitelj borec.

Proti širjenju neresnice.

Slovensko učiteljstvo v prvem letu svoje organizacije.

Pedagoški tečaj za učiteljstvo v Ljubljani.

† Zora Mlekuž.

Zadružništvo in mladina.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Pojasilno in zahvala. — Naša gospodarska organizacija. — Učiteljska tiskarna. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

Tovariš, pogledj vsak vase in si odkritosrčno odgovori: ali si sam tako pošten, da ne bi storil zlega svojemu tovarišu — če imaš večji politični vpliv — ali se od tega nadejaš koristi? Ali bolj določeno: ali bi se mogel premagati in ne bi reflektiral za lepo mesto, s katerega je bil pregnan tvoj tovariš po krivici? Ali bi stavil svojo stanovsko zavest nad politično prepričanje? Ali si toliko tovariški? Da, prijatelj, ko boš sebe tako vzgojil, da boš človek tudi tam, kjer te nihče ne vidi in ne kontrolira, potem boš tudi tovariš v sili in trpljenju in boš vreden član organizacije.

Tovariš, misli kakor hočeš, imej svoj pogled na svet in bodi mu zvest, toda nikoli in nikdar ne dopusti izrabljati svoje politično prepričanje v škodo svojemu tovarišu! Vedno ti naj bo tovariš, ki živi in trpi kot ti, več kot tvoj politični nazor. Tvoj tovariš živi — tvoj nazor ne! Zato daj prednost živemu človeku. —dl.

Učiteljski manjšini na letošnji glavni skupščini je uspelo, da se dobro afirmira v zgodovini učiteljske organizacije. S svojim nastopom je izzvala razpust skupščine. Povzročila je akt upravne oblasti, ki se do sedaj še ni dogodil, čeprav pozna slovensko učiteljstvo svojo organizacijo že 75 let, hrvatsko 74, a srbsko 57 let.

Take stvari se ne pozablja.

»Narodna prosveta«, 15. sept.

učitelja. Zato zahaja marljivo na učiteljske sestanke in zborovanja, kjer neustrašno dviga svoj glas in ne gleda na to, ali mu bo to škodilo. V tej borbi mu je učiteljski stan prvo in vse.

Pravi učitelj, učitelj z dušo in telesom, dela vedno za svoje duševno in moralno spopolnjevanje, toda ne zato, da se povzpe na čim višji položaj, da preskoči svojega tovariša, nego zato, ker občuti notranjo potrebo in da more učiteljstvu in šoli čim več služiti in koristiti. Zrel učitelj je vedno na straži, še vedno oborožuje, a borba mu je vedno potrebna.

Zrelega učitelja najbolj krasi živa učiteljska zavest, telesna in duševna energija in krepak značaj. On je vedno pripravljen na žrtve. Čim več žrtvuje, tem srečnejši je. Ne pritožuje se nad nevažnostjo sveta, ker ničesar ne dela zaradi hvale, nego skuša iztrebiti čim več zlobe in drugega zla iz družbe. Mirna vest in zavest, da je izpolnil svojo dolžnost, mu zadostuje.

Bosanski učitelj Ilija Perzić je pokazal kaj je učiteljska zavest in kaj pomenja žrtvovati se za svoj poklic. Sklicana je bila prva učiteljska skupščina v Sarajevu leta 1906. — Živa učiteljska zavest ga je gnala na bratsko zborovanje, toda od kod vzeti denar za stroške? Prodajal je kravo, ki je hranila njegove otroke, in je odšel, odšel bolan. Trpel je na srčni boleznii. Na tej skupščini se dvigne Ilija, da spregovori in brani učiteljske pravice. Zastane mu dih, prime se za srce in sede. Kmalu za tem je izdihnil.

Vsa borba učiteljeva in vse njegovo delo ter vse njegove žrtve so posvečene življenju in sreči njegovega naroda, humanizmu vsega človeštva.

Velika je sreča, ko se človek v poznejših letih spominja svoje moralne moči, s katero je premagal vse težave in krivice ter preganjanja za resnico in ljudski napredek. Smatram, da je ravno v tem najlepša in najvrednejša vsebina človeškega življenja.

Že v umetniškem ustvarjanju pedagoga je globok temelj za svobodo, a do svobode kakor tudi do vsakega napredka se pride z borbo in žrtvami. Vsak pravi pedagog je po svojem notranjem nagonu in po svoji prirodni potrebi borec za svobodo. Svoboda je

KONFEKCIJA PAULIN

L J U B L J A N A
ŠELENBURGOVA ULICA 1

nudi največjo izbiro damskih plaščev, kostumov in oblek.
Cenjenim učiteljicam tudi na ugodno obročno plačilo.

prva potreba svobodnemu razvoju. Pedagog je po svojem poklicu borec. On je pionir prosvete. Njegova zvestoba učiteljskemu poklicu, njegov čut dolžnosti, njegova vdanost in navdušenje za pedagoške ideje ga silijo, da stopi v borbo. Kot hoče biti vsak umetnik svoboden v svojem ustvarjanju, tako tudi

pravi učitelj ne trpi nikake sile, ki ubija pedagoško ustvarjanje v višjem smislu. Mnogo je še ozkogrudnosti birokratskega skrbstva, drobnih predpisov, papirnate in staromodne pedagogike, a proti vsemu temu se bori učitelj. Borba je njegovo življenje in njegov poklic, a zmaga njegova sreča in plačilo.

Proti širjenju neressnice

Neki tednik v Beogradu se je zelo ponižal in priobčil vest, da glavni odbor JUU ni pristal na to, da se položi v eno na spominjsko ploščo kralja Zedinitelja na kolodvoru v Zagrebu. Neki člani iz manjšine JUU uporabljajo to po sreskih učiteljskih društvih za agitacijo in širjenje nezadovoljstva napram glavni upravi.

Prej nego se nastopi proti onim, ki razširjajo take neressnice, ugotavlja glavna uprava sledeče:

Odbor za postavitve spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Zagrebu še ni uresničil svoje namere, a na spominjsko ploščo na zagrebškem kolodvoru se venci ne polagajo. Glavna uprava JUU je s tem tudi računala.

Patriotsko dolžnost napram Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu je učitelstvo kot doslej vršilo tudi sedaj in je v tem vedno in povsod prednjačilo. Zato s prezirom odklanjamo vse insinacije te vrste, katerih namera je jasna in podla. Proti poedincem se bo ukrenilo vse potrebno.

Glavna uprava JUU obsoja ta postopek in obžaluje, da je sploh mogoče posluševati se tako nizkotnih sredstev; zato opozarja predsednike sreskih učiteljskih društev in članstvo na gori obrazloženo.

Za Jugoslovensko učiteljsko združenje
v Beogradu 26. septembra 1938.:

Tajnik: Predsednik:
Milinko Lazić s. r. Ivan Dimnik s. r.

Slovensko učitelstvo v prvem letu svoje organizacije

Gotovo bo zanimalo kakšne sadove je rodil prvi občni zbor slovenskih učiteljev na Kranjskem kar se tiče učiteljske organizacije.

Pomembnost tega občnega zbora se je pokazala že prav kmalu. Kaj hitro je bilo videti, da je ta prvi občni zbor, katerega se je za tiste čase udeležilo res rekordno število učiteljev, bil tako važen za nadaljnji razvoj učiteljske organizacije, da moramo ta dogodek smatrati za začetek združenja. — Zato je tudi leto 1868. naše prvo organizacijsko leto.

Pripravljalni odbor je namreč po sklepu tega občnega zbora predložil dne 25. oktobra 1868. »slavni deželni vladi« pet primerkov društvenih pravil ter jo istočasno zaprosil, da se sme ustanoviti učiteljsko društvo.

Deželna vlada je ustanovitev društva dovolila s svojim odlokom št. 7536. z dne 18. novembra 1868.

Zato je prinesel »Učiteljski tovariš« dne 15. decembra leta 1868. »Vsem učiteljem ljudskih šol in blagim šolskim prijateljem na Kranjskem« sledeči poziv:

»Pri prvem splošnem zboru ljudskih učiteljev v Ljubljani 15. septembra 1868. leta se je enoglasno potrdilo, da se vse šolske in učiteljske zadeve najlažje in najstanovitneje izvršujejo z združenimi močmi, in da naj se tudi na Kranjskem, kakor po drugih deželah, osnuje učiteljsko društvo; zato naj pripravljajni odbor učiteljskega zbora pravila tega društva predloži slavni c. kr. vladi, in ako bodo potrjena, naj se to javno naznani.

S pismom 18. novembra nam je kranjskim učiteljem slavna vlada dovolila učiteljsko društvo za Kranjsko s sedežem v Ljubljani. Začasni odbor to novice vsem ljudskim učiteljem, v glavnih in malih šolah, na Kranjskem veselo naznanja in jih bratoljubno vabi, da bi vsi od prvega do zadnjega — in tudi drugi šolski prijatelji obilno — pristopili k društvu. (Tu je treba opomniti, da so bili po § 4. društvenih pravil predvideni: pravi, podporni in častni člani. Pravi člani so učitelji, podporni člani neučitelji, dočim se častno članstvo podeli za posebne zasluge šoli in učitelstvu). Urednik »Učiteljskega tovariša« bo začasno sprejel ude, vpisnino in letnino ter bo njih imena naznanjal v svojem listu od novega leta 1869. naprej, o katerem času se bo jelo šteti tudi prvo društveno leto. — Zunanji udje plačajo 1 gold. vpisnino in 1 gold. letnino; udje v Ljubljani in okolici pa poleg vpisnino 2 gold. letnino. Naše geslo naj bo: »moč in napredek v združbi«. Bog daj srečo!»

Tako je bilo od 15. septembra pa do konca koledarskega leta 1868. vse pripravljeno za nadaljnji razvoj in delovanje učiteljske organizacije. Prijavilo se je ta čas dovoljno število članov, da je bil že 31. marca leta 1869. sklican prvi veliki ustanovni zbor učiteljskega društva za Kranjsko. Ustanovni občni zbor pa ni bil tako rekordno obiskan kot »prvi učiteljski zbor leta 1868. v Ljubljani«. To pot se je udeležilo zbora 40 članov učiteljev iz vse Kranjske, dočim je društvo že takrat imelo 83 članov. Od teh v Ljubljani in okolici 26, v ostali Kranjski pa ostalih 57 članov. Od teh članov so bili trije podporni. Nagovoril jih je predsednik Andrej Praprotnik, ki je poudarjal, »da moramo biti sami kot zvedenci v domači hiši. Čeprav so sedaj nove šolske postavbe, moramo sami skrbeti, kdo in kako nas bo sedaj plačeval? Tako kliče in poziva Andrej Praprotnik: »Ne obotavljajte se! Ganite se vendar za svojo lastno reč!«

Učiteljsko društvo si je najelo tudi svojo sobo. To sobo so najeli, kakor veli poročilo, ker se ni dala dobiti v srednji mestu, v Virantovi hiši na Šentjakobskem trgu. Člani so jo lahko uporabljali že od 15. januarja 1869. leta. V tem prostoru je bila tudi učiteljska čitalnica, kjer so člani imeli na razpolago sledeče pedagoške in druge časopise: Školnika, Napredaka, Novice, Danico, Primorca, Domovino, Besednika, Slovenskega prijatelja, Učiteljskega tovariša, Slovenskega gospodarja ter več nemških časopisov. Tako je bilo na razpolago v čitalnici 16 časopisov.

Na ustanovnem občnem zboru je bil izvoljen za društvenega predsednika Andrej Praprotnik. Volilo se je z listki ter je tako

dobil Praprotnik 34 glasov, za blagajnika je bil izvoljen M. Močnik z 28 glasovi, kot odborniki so bili izvoljeni: L. Belar z 31, Fr. Gerkman z 31, Fr. Govekar z 31, Bl. Kuhar s 25, Fr. Raktel s 33, Fel. Stegnar s 17, J. Šot z 31 in Iv. Tomšič s 36 glasovi. Za temi so prešli največ glasov: J. Eppich 14, L. Arko 13, K. Dermelj 10. Vseh skupaj je bilo oddanih 39 listkov.

Ustanovni občni zbor je zaključil A. Praprotnik s temi besedami: »Delajmo z združenimi močmi, da bode učiteljsko društvo, kakor se je čvrsto rodilo, tudi krepko rastle in ži-

Pedagoški tečaj za učitelstvo v Ljubljani

(Nadaljevanje.)

V sredo, 24. avgusta, dopoldne je predaval profesor Šilih Gustav o snovi: »Načela sodobnega pouka«.

V uvodnih besedah je čestital Pedagoškemu društvu na uspehu, ki se kaže v velikem zanimanju učitelstva za tečaj in tako velikem posetu. Navzočih je bilo 324 tečajnikov.

Vedno so bile razlike med teorijo in prakso, na vseh področjih kulturnega udejstvovanja. Tako je tudi v pedagogiji. To neskladnost smo opazili že v prejšnjih dobah pri tujih narodih, in odkar si gradimo pri nas lastno teorijo in hočemo nekateri močnejši praktični pedagoški delavci teoretsko utemeljiti svoje praktično delo, se kažejo prav tako pri nas nasprotja med teorijo in prakso. Govornik je poudaril: Brez dobre teorije ni dobre prakse. Neke negotovost v praksi izhaja iz naslednjih vzrokov:

1. V teoriji je mnogo nejasnosti in mnogo je še problemov v pedagoški praksi, ki teoretsko še niso dovolj obdelani.

2. V pedagoških načelih, ki so več kot samo pedagoška pravila, je še veliko neskladnosti, ker si jih vsak pedagog tolmači po svoje in so podvržena modi. Koliko takih načel smo spoznali v zadnjih par desetletjih, ki so jih njih očetje razglašali kot edino zveličavna, pa so se mnogokrat izkazala samo kot modni produkt, druga pa so se ohranila in celo pridobila na svojem pomenu. Spomnimo se samo na: umetnostno, spolno socialno, individualno vzgojo, delovno in produktivno šolo, načelo domorodnosti, otroškosti, življenjskosti, psihične bližine, celotnosti itd. Naloga pedagoške teorije in prakse je, da določi vsakemu izmed teh načel pravi obseg in pravo mesto v celotni vzgoji našega naraščanja.

3. Ideologija ni vedno v skladu z dejstvi. Tudi pedagoška teorija se mora uklanjati vladajočemu svetovnemu, oziroma političnemu nazoru, kar ni v prid ne pedagoški teoriji ne praksi.

4. Dejstvo je, da govorijo o pedagoških problemih ljudje, ki se niso dovolj poglobili v predmet.

Pedagoški realizem je splošno priznan. Lastno izkustvo lahko mnogo pripomore k poglobitvi v pedagoške probleme, ne more pa nadomestiti znanstvenega raziskovanja, ki ima lastne metode dela in se razteza na mnogo področja, za katera poedinec nima ne sredstev ne časa. Osnove pedagoškemu načelom dajo raziskovanja psiholoških, fizioloških, socioloških, splošno gospodarskih in kulturnih pojavov, v katerih otrok živi.

V zadnjem desetletju se je pod vplivom svetovnonazorskih načel poudarjalo načelo gibanja, dinamičnosti pri vzgoji in pouku, toda pri tem se je pozabilo na važnost mirovanja in sedimentacije sprejetega v otrokovi duševnosti.

Naš zakon o ljudskih šolah pozna samo dve načeli, to sta načelo koncentracije in načelo aktivnosti.

Na podlagi skrbno sestavljene tabele, ki naj bi ponazorila medsebojni odnos pedagoških načel, je predavatelj pokazal svoj sestav organskega pouka. Osnovni trikotnik pedagoškega dela, otrok, učitelj, snov, veže funkcionalno načelo, t. j. načelo upoštevanja otroka, učitelja ter vsak del učne snovi in vsak

velo... Uresničile so se besede prvega našega predsednika, učiteljsko društvo je raslo, razvilo se je in živelo tako močno, da je iz njega zrastle trdna učiteljska organizacija, ki je znala v najtežjih časih učiteljskega stanu braniti njegove pravice ter je ta organizacija tudi vedno skrbela za povzdigo našega šolstva ter za rast narodove kulture.

Samo nekoliko se še pomudimo pri našem organizacijskem delu v prvih početkih in ugotovili bomo, kako hitro so se pokazali prvi sadovi. Deželna vlada je poverila društvu že takoj prvo leto njegovega delovanja, da napravi načrt za novo »obrtniško knjigo«.

Društvo je dobilo na svojo vlogo glede povišanja prejemkov ter prevedbe učiteljev v deželno službo od slavnega deželnega odbora res samo nekaj izmikajočih se obljub, vendar je pa ta akcija vseeno rodila nekaj uspeha. Ljubljansko mesto je izboljšalo gnotni položaj učiteljstva ter je s tem pokazalo, da je ljubljansko meščanstvo že od nekdaj imelo smisla za šolstvo, ter zato ni čuda, da še danes Ljubljana prvači s svojim šolstvom ter radi tega uživa splošen ugled v vsej državi.

Učiteljsko društvo si je tudi nadelo nalogo, da priredi čimprej imenik vseh ljudskih učiteljev na Kranjskem. Iz navedenega je razvidno kako so naši »učitelji predniki« globoko doumeli važnost učiteljske stanovske organizacije in kako je ta organizacija že v prvih svojih početkih globoko posegala v delo za povzdigo organizacije našega šolstva in učiteljskega stanu.

Slabi bi bili in lahko bi se sramovali svojih prednikov, ki jih moramo imenovati v organizacijskem delu velike, ako bi danes še omalovaževali vrednost naše stanovske organizacije, in po pravici bi nas lahko imenoval naš prvi predsednik Andrej Praprotnik, kot je iznesel v svojem prvem govoru na občnem zboru leta 1868., da smo »starokopitni«.

Zato pa tistim, ki še danes stoji ob strani organizacije, in ki sodelujejo z njo samo toliko, da se ne branijo dobrin, ki jih je organizacija priborila v dolgih sedemdesetih letih, kliče mo z besedami našega prvega predsednika: Ne obotavljajte se! Ganite se vendar za svojo lastno reč! Jelo Janežič.

Predavatelj je zbral podatke o življenjskih razmerah otrok v svojem razredu, in sicer v vseh podrobnostih glede premoženjskih razmer, v katerih žive starši, zaslužku, številu družinskih članov, stanovanjskih razmerah, obleki in prehrani otrok; delu in spanju ter o učenju otrok.

Vse to je ponazoril z grafičnimi pregledi. Za vsakogar, ki se bavi z vzgojo, pa so bile posebno zanimive primerjave in povezanost med učnim uspehom in življenjskimi razmerami otrok. Iz vsega predavanja izhaja za ključek, da je možno uspešno delo z učencem v razredu le tedaj, ako učitelj do podrobnosti pozna otroka po njegovem duhovnem in tvarnem življenju in te izsledke izrazi pri individualnem ocenjevanju učenčevega dela. Za raziskovanje otrokovih duševnih sposobnosti so potrebni testi, to so sestavi vprašanj, na katere mora otrok ali odrasel odgovoriti z delom ali z besedo, da po odgovorih spoznamo stopnjo duševnega razvoja. Za spoznavanje socialnih razmer šolskih otrok je učitelju potreben čim ožji stik s starši in tudi teoretski študij gospodarskih in socialnih vprašanj.

V debati o predavanju se je pokazalo na to, da je poleg gospodarskih razmer, odločilen za uspeh v šoli tudi odnos staršev do šole in strokovnega šolskega dela. V tem oziru moramo še veliko storiti, da zblizamo starše in šolo.

Daljša debata se je razvila o vprašanju testov za preizkušnjo inteligentnosti otrok. Prve take teste (vprašanja) sta sestavila Binet in Simon v Parizu, da sta ugotovila, kateri otroci spadajo v pomožno šolo. Pozneje so te teste razširili in jih izpopolnili za svoje potrebe Amerikanci. Nekateri uporabljajo pri nas po Bobertagu izpopolnjene Binet - Simons - Bobertagove teste. Profesor Stevanovič je priredil teste za preizkušnje otrok v Beogradu in v Srbiji. Preizkušnje s temi testi so v Sloveniji pokazale, da bi bilo treba teste za naše razmere preurediti. Pri preizkušnjah naj bi sicer ugotovili prirojene duševne sposobnosti, toda te se razvijajo po razmerah, v katerih otrok živi. Ugodnejše gospodarske in prosvetne razmere pospešujejo razvoj duševnih sposobnosti, nasprotno pa slabe gospodarske in prosvetne prilike ta razvoj zavirajo.

Pri debati se je načelo vprašanje poklicne zaposlitve matere in žene. V sedanjem družbenem redu se ceni človek po zmogljivosti za produktivno delo, ker je žena v tem pogledu slabša kot mož, je tudi zapostavljena. Psihološka raziskovanja so pokazala, da je mati nujno potrebna pri vzgoji otrok, zato gre njena poklicna zaposlitev na škodo otrokove vzgoje; toda na drugi strani je zopet ogrožena gospodarska osnova družine brez ženinega zaslužka.

To je neresljivo vprašanje za malega človeka in za majhen narod, ki se bori dnevno za svojo eksistenco.

V četrtek, 25. avgusta, je bil sestanek slovenskih pedagoških delavcev. Povabljenih jih je bilo približno šestdeset, od katerih naj bi kakih dvajset imelo kratke, desetminutne referate o temi: Naloge in potrebe naše pedagogike. Udeležba je bila precejšnja; nekateri izmed povabljenih govornikov so se odrekli besedi, drugi so bili zadržani, vendar jih je štirinajst govorilo, od katerih je vsak s svojega vidika pokazal na eno ali drugo pedagoško vprašanje, ki čaka rešitve. Navzoči tečajniki so s posebnim zanimanjem poslušali predstavnice različnih struj in panog pedagoškega udejstvovanja.

Govorilo so: Batestin, za društvo brezposelnih profesorskih kandidatov, Černej Anica, Čopič Venceslav, dr. Gogala Stanko, Jurančič Bogdan, Kobilica Rudolf, Ledinek Miloš, Menecelj Martin, Labernik Felicita, dr. Schmidt Vlado, Šilih Gustav, Vranc Ernest, dr. Žgeč Franjo in Jagodič Vojko. V kratkem časopisnem poročilu ne moremo navajati vsebine vseh govorov, temveč le sklepe, ki so bili sprejeti pri popoldanski debati, pri kateri so bili navzoči le pedagoški delavci in se je vršila na učiteljsku. Sklepe je prečital vodja tečaja v petek dopoldne na tečaju, da je bilo o njih obveščeno vse navzoče učitelstvo in so bile tiste točke, ki zadevajo učitelstvo, tudi sprejete.

Sklepi, sprejeti pri debati na sestanku slovenskih pedagoških delavcev:

1. Pedagoško društvo prevzame iniciativo za sestavo pedagoškega slovarja, da se s tem določi enotna slovenska pedagoška terminologija.

2. Učitelstvo je treba pomagati pri poučevanju otrok. Zato je potrebno:

- izdati popisnice, na katere bodo učitelji zapisovali svoja opazovanja po danih navodilih.
- Čimprej naj izda SSM pedagoško psihologijo.
- Delovati je na to, da dobimo na univerzi pedagoški inštitut.

3. Za reformo učiteljske in celotne izobrazbe učiteljstva je potrebno sestaviti predloge, ki naj jih pošljeta Pedagoško društvo in Pedagoška Centrala prosvetnim oblastem.

4. Zaradi nastavitve brezposelnih kandidatov naj sestavi »Pedagoško društvo« in »Pedagoška Centrala« vlogo na ministrstvo prosvete v oktobru, ko bodo izvršene prve namestitve.

5. Za poglobitev pedagoške izobrazbe šolskih nadzornikov naj bi se priredili posebni pedagoški tečaji za šolske nadzornike.

6. Reforma izpitov je nujno potrebna, zato naj se izdelajo predlogi in pošljejo prosvetnim oblastem.

7. Učencem se mora dati možnost prestopanja iz ene vrste šol v drugo, zato je delati na to, da se spremene nekatere določbe sedanjih šolskih zakonov, ki onemogočajo prehode.

8. Posebej je potrebno ugotoviti naslednje:

- na narodnostno mešanem in obmejnem ozemlju je treba nameščati najboljše učitelstvo in ga za težje delo posebej nagraditi;
- delo na nižje organiziranih šolah je mnogo naporejše kakor na višje organiziranih šolah. Nižje organizirane šole so v kmečkih krajih in je zato tem šolam treba posebej več pozornosti, učitelstvo pa posebej nagraditi za intenzivnejše delo;
- kazenskih mest sploh ne sme biti, ker trpi zaradi učiteljeve kazni šolska mladina in naša narodna prosveta.
- Ustanovi naj se pedagoški muzej na poskusni šoli v Ljubljani.

Sklepi učiteljstva.

10. Učiteljstvo naj podpira delo poklicne svetovalnice. Ta naj izda posebne brosure, ki bodo mladini olajšale izbiro poklica, za učiteljstvo pa posebna navodila kako naj svetuje mladini pri izbiri poklica in navodila za psihološko karakteristiko učencev.

Tudi v Mariboru naj se ustanovi poklicna svetovalnica.

11. Ženski izobrazbi je potrebno posvetiti posebno pažnjo, ženski študij je treba prilagoditi posebnim ženskim telesnim in duševnim lastnostim in posebnim življenjskim nalogam.

12. Za znanstveno psihološko raziskovanje otrok moramo dobiti revirirane teste.

13. Poskusne šole naj se ustanove po vseh okrajih, pri tem je treba skrbeti, da dobimo poskusne šole v čisto kmečkih in industrijskih krajih ter v mestih.

Sedanja uredba o poskusnih šolah naj se izpopolni, ker v sedanjih obliki preveč omejuje učiteljstvo pri ped. delu.

14. V javnosti moramo vzbuditi zanimanje za pedagoško delo in s tem izboljšati domačo vzgojo, doseči boljše sodelovanje med domom in šolo ter več razumevanja za sodobne načine vzgoje in pouka. Izda naj se poljudno pisana pedagogika.

15. Podpirati moramo delo za zblizanje med šolo in domom (društvo »Šola in dom«).

16. Ustanove naj se stalne materinske in roditeljske šole.

17. Za mladoletne zločince naj se ustanove vzgojni domovi, ker mladina ne sme priti v kaznilnice. Med vzgojitelji-pedagogi in skrbstvenimi sodniki je treba ustvariti ožje stike.

18. Princip demokratičnosti in svobode, ki obsega tudi stvarno kritiko, morajo spoštovati vsi resni pedagoški delavci.

(Dalje prihodnjik.)

† Zora Mlekuž

izgnanstva in pozdraviti krov domače hiše, Te je vodila, da si pred enim letom obiskala svojo ožjo domovino. Kraji, kjer si preživela svoja najlepša mladostna leta, so Ti dali novih sil in ljubezni do dela. V prijetnem pripovedovanju si nas v duhu vodila po sončni Goriški in lepi zasluženi Primorski. — Kdo od nas je slutil tedaj, da je to Tvoje zadnje potovanje. Nihče. Tudi Ti sama se nisi zavedala, da je bilo to potovanje slovo od naših lepih, s trpljenjem ožarjenih krajev. Kdo bi mogel tedaj slutiti, da nosi Tvoje zdravo, krepko telo v sebi kal smrti.

Drugič je zadel klic jeseni po naših poljih in goricah. Z novimi silami si pričela delo med svojimi učenci. Komaj pa je spoznanje rodilo medsebojno ljubezen in zaupanje. Te je bolezen iztrgala mladim srcem. Čakali so željno, da se vrneš. Zgodilo se je tako! Božič Te nam je vrnil. Delala si zopet neutrudno, a bolezen je razjedala v Tvoji notranjosti. Odsšla si v maju v upanju, da se v jeseni vrneš med nas in svoje učence. Tudi nas je navdajalo isto upanje in želja. A žal, zgodilo se je nasprotno. V tretji jeseni Tvojega bivanja med nami je zazijala med tovariši velika praznina. Bolesto je odjeknil med nami glas, da je prenehala biti Tvoje blago srce, da je onemela Tvoja beseda in da so ugasnile Tvoje oči. Neverjetna in nesprejemljiva nam je bila vest, da Te ni več med nami. Nemogoča, ker si bila vse dni vedra in polna življenja in zanimanja za šolo in svojo okolico. Bolezen je mučila Tvoje telo, a življenjske sile ni strla v Tebi vse do zadnjega diha.

Kruta smrt Te je iztrgala iz naših vrst v najlepši dobi Tvojega življenja.

Delala si in ne brez uspeha. Glej, koliko žalostnih src in solznih oči Te spremlja na poslednji poti, se poslavljajo od Tebe ob Tvojem tihem zadnjem domu.

Odsla si tja, od koder ni vrnitve; odsla si po plačilo za svoj trud.

V težki žalosti, ki je legla v srca Tvojih dragih svojcev, znancev in prijateljev, nas tolaži zavest, da si rešena trpljenja.

Nam pa bo za vedno ostal lep in svetel spomin na Te in Tvoje delo, draga Zora.

Bodi Ti lahka zemlja jugoslovanska!

V imenu sreskega učiteljskega društva Ptuj je govoril tov. Drago Zupancič sledeče:

Zopet je odpadel list z našega učiteljskega drevesa. V težki življenjski borbi po boleznih polno muk je omagala in nas v najlepši dobi svojega življenja zapustila naša draga članica in blagajničarka, tovarišica Zora. — Ni je več med nami! — Pretrgala se je veriga in nastala je vrzel, ki jo bomo le težko zopet spopolnili.

Draga tovarišica! Bila si nam vzorna sodelavka v borbi za naše pravice in stanovska prizadevanja — pa to ne le v našem društvu. Dober glas vtrajnega, požrtvovalnega in ljubeznivega prežetega dela za svoj stan in poklic si prinesla že s seboj k nam. — Drugje započeto delo si v našem društvu z nezmanjšano energijo in vno nadaljevala. Nisi mislila in čakala na plačilo, marveč si delala zgolj iz ljubezni do lastnega stanu, iz ljubezni do dela samega. Polna idealne požrtvovalnosti, kakor je že lastna onim, ki so si izbrali poklic učitelja in vzgojitelja, si svojo misijo vršila in izvršila dosledno in do vse potankosti. — Lahke Ti bo obračun pred Vsemogočnim.

Tovarišica! Tukaj ob Tvojem preranem grobu, ko se vsi potrtih in solzečih src poslavljamo od Tebe, se Ti v imenu učiteljskega društva Ptuj, njegovega članstva in vsega učiteljstva prav iskreno zahvaljujem za Tvoje delo in Tvojo pomoč v naših skupnih prizadevanjih. Ohranili Te bomo trajno v najboljšem spominu.

Zbogom, draga tovarišica Zora!

Bodi Ti zemljica lahka!

Zadružništvo in mladina

Vsi kulturni, socialni in politični pokreti, ki so se v novejšem času porajali, so stremili in streme za tem, da pridobijo mladino, da zlasti njo navdušijo za svoje ideale, da jo v smeri teh idealov vzgojijo in jo pritegnejo k aktivnemu sodelovanju. Mladina je njihov up, od nje pričakujejo starejše generacije svežih sil, z njenim idealizmom naj se uresniči vsaj v bodočnosti to, o čemer menijo, da je časno neizvedljivo. Neredko celo slišimo, da omladina bolj sluti in čuti pravo pot kot starejši rod. Tudi mladina sama je nagajna k naziranj, da je njej prisojeno mentorsko in voditeljsko mesto v vseh pokreth. Ne moremo zanikati, da bi bila taka nazaranja neosnovana. Mladina je važen činitelj

pri gradnji družbe, države in kulture. Priznati pa je treba, da v nekem pogledu mladina še ni stopila na plan; še ni uzrla hvalečih in plemenite naloge: da bi se udeležovala v zadružnem pokretu. Ni to njena krivda. Zadružništvo je pokret svoje vrste. Je to kompleks gospodarskih, socialnih in kulturnih vprašanj, ki ga ni zlahka rešiti. Razen tega že po svoji metodi mirnega, evolutivskega procesa mladini ne more nuditi tistega navdušenja, ki ga v njej morejo vžgati n. pr. politične doktrine.

Kakor smo dejali, ni krivda mladine, da se še ni ogrela za zadružno misel. Predaleč ji je po svoji vsebini, premalo ognja očituje v svojih metodah. Ni pa to odločilni in edini

razlog, da zadružništvo v svojih vrstah po greša intenzivnejšega sodelovanja mladine. Krivda je na nas samih, ki mnogo premalo storimo, da bi sistematsko vzgajali mlado generacijo za zadružno udeleževanje.

Zopet pa moramo priznati, da ta vzgoja ni lahka, da smo večkrat sami v zadregi, kako naj se lotimo tega podjetja. Vsiljujejo se nam pomisleki načelnega značaja, n. pr., ali nam je sploh dovoljen poseg v svobodni razmah mladega človeka; dalje, ali ne tiramo letga s svojo zadružno doktrino v neki tuj, njemu še nedostopen svet; in končno, četudi pustimo vse te pomisleke ob strani, kako naj začnemo z zadružno vzgojo in propagando med mladino.

Te in podobne probleme je na 16. mednarodni zadružniški šoli v Nancyju (od 3. do 17. julija 1937.) izčrpno obravnaval C. H. Barbier, urednik lista »La Coopération« v Baslu. V svojih izjavah prihaja do naslednjih zaključkov:

Priznati moramo, pravi Barbier, da zadružništvo pomenja novo vrednotenje vseh stvari, tako v socialnem, moralnem in gospodarskem pogledu. Kjer kapitalistično gospodarstvo starih socialnih oblik še ni popolnoma uničilo, je naloga zadružne vzgoje, da dvigne čut osebne odgovornosti posameznika. Z ozirom na vzgojo mladine pa nas ta prvi problem sili k vprašanju: Ali imamo zadružarji pravico, vzgajati mladino k smotru, ki ni njen, nego naš? Ali ni v izrazih: vzgojiti, pridobiti mladino itd. že okrnjevanje osebnosti, prav tako, kakor stori to država, ki hoče iz dece oblikovati malega fašista ali komunista? Ali imamo zadružarji večjo pravico, vzgojevati mladino za zadružarje?

V združevanju se mora izražati tudi osebnost, svoboda; to tudi tedaj, če se z njim prevzemajo izvestne dolžnosti. Toda ali je tedaj dopustno in mogoče, vzgajati mladino za zadružništvo v dobi, ko še ne more z lastno močjo doumeti in ocenjevati zadružne ideje? K tej načelni težkoči se pridružuje še druga, ki izvira iz načina, kako se zadružni-

štvo uveljavlja in udeležuje. Mladina hoče akcijo, odpor, boj. Vsega tega v zadružništvu ne vidi. Zadružarji se namreč nečejo boriti proti drugim ljudem, nego se borijo samo proti drugim nazorom. Njihova borba ne gre za tem, da nasprotnika porazijo, nego za tem, da ga pridobijo. To je za mladino kaj malo privlačno.

Nekateri ta moment premočno poudarjajo in menijo, da so te težave pri vzgajanju mladine za zadružništvo nepremostljive. To je pretirano. Mladino je kljub temu mogoče pridobiti za zadružni pokret. Treba jo je razumeti. Njihova osebnost ne bo trpela, če jo vodimo, oblikujemo, vzgajamo k samostojnosti, odgovornosti. Prav nič tudi ne škodi, če ji na primeren način predočimo tudi zgolj materialne koristi, ki jih bo mela mladina od uspehov zadružnega gibanja. Saj mladina prav današnje dni ob vstopu v življenjske poklice najbolj bridko občuti težo socialnega zla.

Vzgoja pa potrebuje vzgojitelje, prave vzgojitelje! Kdo naj bi bili ti vzgojitelji, o tem Barbier tudi razpravlja. Vendar gre preko načelnega vprašanja, najbrže zato, ker smatra to vprašanje že kot rešeno. Mi pa še nismo tako daleč. Mi si moramo to vprašanje še staviti in hočemo nanj tudi takoj odgovoriti.

Vzgoja mladine k zadružni misli in zadružnemu delu je stvar države in zadružarjev. Če prva te naloge ne vrši v polni meri, jo morajo vršiti zadružarji sami. Toda država ne sme odpovedati in tudi ne bo odpovedala, če ji bomo dali iniciativo. Tega pa do sedaj še nismo storili. Prvo pa, kar moremo in moramo storiti, je, da zahtevamo obvezen pouk v zadružništvu od prvega razreda ljudske šole do zadnjega semestra na univerzi! Ta pouk pa naj ne bo zgolj tehnično-trgovski, nego mora biti tudi duhovno-zadružni.

Za sedaj naj zadostujejo samo te kratke misli. Stvar je pa tako važna, da se hočemo z njo izčrpno ob prvi priliki ponovno baviti.

Splošne vesti

ZADRUGA »NEODVISNO GLEDALIŠČE«

Imenovana zadruga je bila ustanovljena te dni v Mariboru. Njen namen je: **pospeševati razvoj slovenskega gledališča, ustanovljati gledališke šole, prirediti predavanja in tečaje, propagirati gledališko umetnost z izdajanjem knjig, revij in brošur ter pridobivati potrebne zgradbe in sredstva.**

Ta zadruga naj udari gospodarsko osnovo za rast slovenskega naprednega gledališča, ki bo črpalo svoje sile iz življenja slovenskega naroda. To gledališče bo last vseh Slovencev, zato je zasnovano na zadružni podlagi. Podprejo naj ga vsi! To je omogočeno, saj je delež komaj 10 din, enkratna vpisnina pa 50 din.

Člani zadruge bodo imeli z legitimacijo pravico do polovične vstopnine pri vseh prireditvah Neodvisnega gledališča, pri naročilu publikacij, v gledaliških šolah in na tečajih pa bodo uživali razne ugodnosti.

To bo posebno učiteljem dobrodošlo, ker bodo verjetno šli v kakšen tečaj ali na predavanja in morda še celo v šolo, da si tam pridobijo, odnosno poglobijo sposobnosti za režiranje gledaliških iger in sodelovanje na odru.

Zato vabimo vse gg. učitelje, da pristopijo k naši zadruzi kot člani. Kdor se odloči, naj zahteva z dopisnico pristopno izjavo in jo pošlje na naslov: Zadruga Neodvisno gledališče, Maribor, Narodni dom.

Odbor.

— **SRESKA DRUŠTVA**, ki še niso poslala sekciji mesečnih prijav za september, naj store to takoj z obratno pošto. Upeštevajte pri sestavi teh stanje članstva meseca junija. — Pričnite takoj z nakazili! Prosimo. — Uprava JUU.

— **Zanimivost stoletnice šole v Ivanjici.** Okolica sedanjega odbora Ivanjice Stari Vlah je bila pod Turčijo do leta 1833. Kmalu po osvoboditvi je bila leta 1838. v privatni kapeitaniji (oblasti) Stari Vlah osnovana tudi prva šola, ki je bila v začetku nameščena v privatnih hišah. Šele leta 1894. je bilo zgrajeno posebno poslopje za osnovno šolo. Kmalu po osnovanju šole v Ivanjici so bile osnovane tudi druge šole v okolici. Danes je v ivanjiskem srezu že 50 šol. Toda kljub stoletnici šole in

prosvetnega dela v tem kraju še danes ne hodi tamkaj v vaške šole nobena deklica. Da je nepismenost v teh krajih kljub temu sorazmerno majhna, gre zahvala le dejstvu, da se dekleta sama učijo pisati in čitati.

— **Zahvala.** Za izraze sožalja, za vence in cvetje na krsto pokojni Zori Mlekuževi, učiteljici v Sv. Vidu pri Ptuj, kakor tudi za udeležbo pri pogrebu, se vsem, ki so na ta način počastili spomin ljubljene pokojnice, prav iskreno zahvaljujemo. Še posebej hvala učiteljstvu in otrokom šole v Sv. Vidu, gosp. upravitelju Beloglavcu za ganljivi govor, ptujskemu učiteljstvu in predsedniku sreskega društva Zupanciču za poslovljene besede, in vsem, ki so nas tolažili ob tej težki izgubi. — Rodbini Mlekuževa in Kafolova.

— **»Življenja modrost«** (Lebenskunde) je ena najbolj razširjenih knjig slovečega vzgojeslovnega pisatelja dr. Fr. W. Foersterja in ena najlepših vzgojnih del v dvajsetem stoletju. Samo pri Nemcih je delo izšlo v okrog 100.000 izvodih. Delavska založba v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/I., se je zato odločila v subskripciji izdati slovenski prevod. Knjigo bo opremil akad. slikar Miha Maleš. Prevod z opombami oskrbi Franjo Tominec. Delo pa bo ob slehernem poglavju sproti tolmačil p. dr. Angelik Tominec in ga na ta način približal našemu življenjskemu pojmovanju. S to knjigo bomo dobili za vsakdanjost resnično moderen kašipot, pisan nad vse zanimivo v obliki duhovitih prispevkov in življenjskih vzgledov. Knjiga bo dragocen pripomoček vzgojiteljem in šolnikom, pa tudi vsakemu posamezniku, ki si želi vodnika za samovzgojo. Namenjena je vsem brez izjeme, saj je pisana silno preprosto in umljivo in se bere kakor lepa povest. Velika njena vrednost je zlasti v načinu prikazovanja, ker jo bo z umevanjem in koristjo brala mladina. Imela bo trajno veljavo in nudila slehernemu bralcu neizčrpne vrednote. Bo res življenjska knjiga. Samo v celo platno vezana bo obsegala okrog 400 strani male osmerke, do 31. oktobra t. l. naročena bo veljala 120 din, pozneje 140 din, plačljivo v obrokih. — Ker je knjiga vredna vsega priporočila, vas vabimo, da se poslužite priložene naročilnice.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— **I Českoslovaška prosveta.** Malokje se kmetje tako zelo zavedajo pomena izobrazbe, kot vprav na Českoslovaškem. Ne le, da omogoča svojim otrokom šolanje, českoslovaški kmet je tudi s svojim nastopom dosegel, da je prilagodila država šolstvo potrebam kmetijskega ljudstva. Kajti ni dovolj sama šola, važno je, kakšnemu namenu služi in kako je urejena. Ljudsko šolstvo je na zelo visoki stopnji; najbolj pa je viden uspeh čeških in slovaških kmetov v tem, da imajo danes že čez 2000 kmetijsko nadaljevalnih šol, 263 kmetijskih in lepo število srednjih in visokih strokovnih šol, ki so vse namenjene izobrazbi kmetijske mladine. V teh šolah se kmetijski fant in dekleta učita za umnega, naprednega in do brega gospodarja in gospodinjca. (»Gruda« št. 9.)

— **I Narodnosti v ČSR.** V ČSR republiki prebiva: 7.480.000 Čehov, 2.345.000 Slovkov, 3.400.000 Nemcev, 720.000 Madžarov, 568.000 Podkarpatskih Rusov, 200.000 Židov, 100.000 Poljakov in 20.000 Jugoslovancev in Romunov.

Čehi in Slovaki skupaj tvorijo 63 odstotkov od celotnega prebivalstva, Nemci sami 23 odstotkov. (»Eđinost« 24. IX.)

— **I Veliki načrti — majhne skupine!** Zagrebške »Novosti« od 25. septembra prinašajo sledeče obvestilo banovinskega odbora učiteljskih klubov J. R. Z. za savsko banovino:

20. t. m. so se sestali učitelji zagrebških osnovnih šol, pristaši J. R. Z. in na tem svojem sestanku sklenili:

1. Od 1. oktobra t. l. bodo izdajali učitelji (ce), pristaši J. R. Z., svoj list z imenom »Učiteljske Novine«. List bo obravnaval učiteljska in prosvetna, šolska in narodno državna vprašanja s stališča narodno državnega edinstva.

2. »Učiteljske Novine« in klubi učiteljstva J. R. Z. nimajo nikake zveze in tudi ne želijo vplivati na stanovsko borbo, ki jo danes vodita z ene strani »Jugoslovensko učiteljsko združenje«, a z druge strani »Novi učiteljski pokret«.

3. Za vsak srez so določeni poverjeniki, v kolikor že niso organizirani učiteljski klubi. Prav tako so določeni poverjeniki za zagrebške osnovne in meščanske šole.

4. V vseh delih savske banovine se bodo prirejali taki učiteljski sestanki, na katerih se bodo učiteljska vprašanja, ki se tičejo šole, učiteljstva in s tem v zvezi naroda in države.

Pojasnilo in zahvala

Okrutnej me je obdolžil, da sem osnoval umor Franca Grabnarja, gozdnega čuvaja grofa Thurna v Rakovcu pri Vitanju. To svojo zlobno trditve je naslonil na domnevo, da sem bil zaradi nekaterih čisto lokalnih neso-glasij Grabnarjev smrtni sovražnik.

Kdor me pobliže pozna, je bil takoj prepričan, da moja mehka narava ni zmožna takega krutega dejanja, zlasti tudi zaradi tega ne, ker pač nisem nikdar in proti nikomur gojil kakršno koli sovraštvo ali maščevanje ter sem raje krivico sam trpel, kakor pa krivico delal.

Toda pretrpeti sem moral kljub temu vse trdote aretacije ter večmesečnega preiskoval-

5. 29. oktobra t. l. se priredi v Zagrebu veliko zborovanje učiteljstva in ostalih prosvetnih delavcev, ki bodo počastili zgodovinski dan, ko je bila proglašena odcepitev od Avstro-Ogrske v obliki proslave 20 letnice osvobodjenja in zedinjenja.

6. List bo izhajal mesečno, a po potrebi tudi večkrat. Razpečavali ga bodo poverjeniki J. R. Z. med učiteljstvom.

nega zapora ter ogromno materialno in moralno škodo.

Vsem, ki so me v teh dneh nesreče kakor koli podprli ali sočustvovali z menoj, bodi izrečena tem potom moja najlepša zahvala.

Ivan Zagažen s. r.,

bivši šolski upravitelj
v Rakovcu.

Opomba uredništva. Čeprav Ivan Zagažen ni član JUU, vendar priobčujemo gornje pojasnilo in zahvalo, ker je ta zadeva povzročila tudi med učiteljstvom veliko zaprepaščenj.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učiteljske samopomoči. V zadnjih dneh meseca septembra ste prejeli položnice za nakazilo članskih prispevkov za 468. smrtni primer. Umrla je Pogruje Marija, Ptuj. Samski člani nakažejo po 6 din, zakonski pari pa po 11 din. Zamudnikom smo prišli tudi vse zaostanke in jih naprošamo, da jih poravnajo.

Učiteljska tiskarna

Na podlagi določil zakona o tisku naprosam naslov, da z ozirom na oglas »Knjižarna Učiteljske tiskarne obvešča šol. upraviteljstva« na 4. strani št. 5. z dne 1. septembra 1938., v bodoči številki »Učiteljskega tovariša« kakor je po zakonu predpisano, objavite sledeči uradni popravek:

Okrožnica kraljevske banke uprave v Ljubljani IV. No. 1975/1 z dne 1. avgusta 1938. velja za vse državne ljudske šole in ni mišljena samo za banovinske šole. Zato se bodo po 1. oktobru t. l. odobravlali le računi za one tiskovine in pisarniške potrebščine, ki so bile nabavljene pri banovinski zalogi šol. knjig in učil v Ljubljani.

Po pooblastilu bana
za načelnika prosvetnega oddelka:
Ferjan s. r.

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne do- bite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom.

—t Nikoli ne pozabite, da najbolje služijo vsem Kutis svinčniki, peresa in kreda. Nikdo ne more dobro vršiti svojega poklica brez njih.

—t Knjižarna Učiteljske tiskarne priporoča glasbenim učiteljem in goslarim učenecem Karla Pahorja 100 slovenskih narodnih pesmi za dvoje gosli.

—t Menda še do danes niste naročili knjige Emil Adamič, ki stane 125 din. Plačate jo lahko v mesečnih obrokih. Ne sme biti učiteljice (-a) brez te knjige moža našega stanu in največjega slovenskega skladatelja. Ta knjiga spada v vsako knjižnico. Spoštujemo svoje velike ljudi!

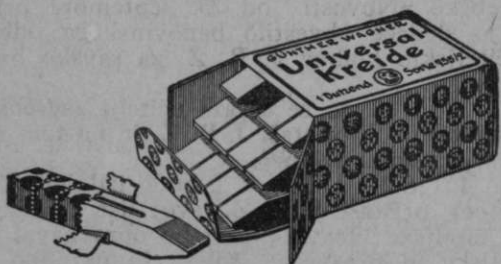
—t Konec meseca izide II. čitanka »Za vse leto«, ki so jo sestavili na osnovi novih učnih načrtov Flere, Jurančič, Skulj in Vranc. Onim, ki so jo že naročili, naznanjamo, da se bo njihovo naročilo izvršilo konec septembra.

—t Ročni katalog za 1938./39. je izšel. V njem dobite mnogo zelo potrebnih navodil in pojasnil. Vsaka učiteljica in vsak učitelj bi ga morala imeti.

—t Janka Polaka Zgodovina in zemljepis za III. in IV. razred osnovnih šol se že dobi v Knjižarni Učiteljske tiskarne.

—t Učiteljski pripravniki dobe v knjižnici Venceslava Čopiča Praktični učiteljski, veroučiteljski izpit in izpit za otroške vrtnarice vse, kar morajo znati, da ta izpit dobro dovrše.

—t Ko boste poučevali zemljepis Ljubljane in sreza ljubljanske okolice, pomnite, da dobite v Učiteljski tiskarni izvrsten zemljevid, ki vam bo najbolje služil kot nazorilo. Zemljevid je izšel meseca avgusta 1938.

—t Ze veste, da je Pelikan kreda najboljša? Samo s to kredo se dobro piše. Uporabljajte samo to kreda!

Mladinska matica

—mm Druga številka »Našega roda« je izšla. Ekspedicija se je začela 28. t. m. Do 1. oktobra bo list na vseh šolah. Prosimo poverjenike, da nakažejo čimprej naročnico.

—mm Vsebinska 2. številka »Našega roda«: Albert Sirok: Ob dvajsetletnici. Janko Samec: Ob dvajsetletnici (pesem). Anton Ingolič: Sirote (nadaljevanje). * * * Prepir.

Gustav Strniša: Trije labodi. France Bevk: Pikapolonica in Čimbarabara.

Albert Sirk: Murter. Pavel Kunaver: Polmesec vzhaja. Anton Ingolič: Zakaj so haloški otroci lačni.

Janez Samota: Dar srca (pesem). Vilim Kunst: Za tri dinarje elektrike. * * * Ko fantek vstane, kraljevski otroci. * * * Kjer se pripravata dva. Mirko Kunčič: Metka ziblje (pesem). Po Disneyu: Noctova barka. Leopold Pajk: Mali zimski pedic. * * * Tri zgodbe brez konca in kraja. Drobne zanimivosti. — Mladina piše. — Križanke itd.

Od ilustratorjev so zastopani v tej številki: Fran Tratnik, Fran Mihelič, Franc Golob, Albert Sirk, Hinko Smrekar, Oton Gaspri, France Podrekar in drugi.

Številka, ki je posvečena dvajsetletnici osvobodjenja, je vsebinsko in ilustrativno izredno bogata.

—mm Poverjenike prosi uprava, da vrnejo nerazprodane številke »Našega roda«, da lahko z njimi potreže novim naročnikom.

—mm Popravljamo. V seznamu naročnikov je bilo zadnjih objavljeno, da je bilo v Sv. Juriju v Slov. goricah lani 10, letos 0 naročnikov. V resnici pa je letos 23, in je torej število narastlo za 13.

—mm Še nekaj statistike naročnikov.

Šola	lani	letos
Dovje	90	100
Dravograd	33	34
Dvor pri Žuž.	1	16
Gorje	64	61
Horjul	38	56
Kamnik	105	101
Krčevina	70	98
Koroška Bela	193	215
Krka	91	66
Laško	62	69
Ljubljana, II. dekl.	201	171
Log pri Brezovici	35	40
Mala Nedelja	33	47
Maribor, II. dekl.	151	201
Maribor, IV. dekl.	104	105
Sv. Marjeta niže Ptuja	47	73
Naklo	44	46

—mm Prva številka »Našega roda«, ki je izšla v nakladi 25.000 izvodov, je pošla in jo bomo morali ponatisniti. Zaradi določitve naklade prosimo cenj. poverjenike, da pošljejo čimprej naročila.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Pevski tečaj za moški zbor UPZ. Pevskega tečaja za moški zbor UPZ v septembru se je udeležilo 42 pevcev. V vrste zborja je pristopilo na novo 8 glasov. Na tečaju je študiral moški zbor skladbe za samostojne nastope in skladbe za nastop v mešanem zboru.

—pev. Prihodnji pevski tečaj. Po dogovoru odbora UPZ za mariborski tovariši bo nastopil UPZ v Mariboru v soboto, 12. novembra t. l. Prihodnji pevski tečaj bo za mešan zbor. Vršil se bo 10. in 11. novembra t. l. v Ljubljani. Ker je datum koncerta v Mariboru definitivno določen, je tečaj strogo obvezen za vse članstvo. V teku prihodnjih dni bo prejelo članstvo zborja posebno okrožnico. Odbor.

Šolski radio

—r I. teden. Torek, 4. oktobra: Oktober doma in v prirodi; dialog vodi g. Miroslav Zor. Pomen 4. oktobra kot svetovnega dneva za varstvo živali. Prve jesenske spremembe v naravi. Živali, rastline, vreme. Kakšno delo nas čaka doma v oktobru. II.—III.

Petek, 7. oktobra: Po Carigradu; gđc. Julija Šušteršič. Razpored:

- Pot do Carigrada.
- A. Aškerc: Iz popotnega dnevnika. (Odlomek).
- Po Carigradu.
- Fr. Finžgar: Pod svobodnim soncem; Cerkev sv. Modrosti. (Odlomek).
- Po Bosporu do Črnega morja. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 2. oktobra, ob 17. uri predaval g. Priol Josip: Pomen izdelovanja sladokosa v kmečkem gospodarstvu.

Stanovska organizacija JUU

Začasna prepoved shodov sprevedov in zbiranj

Beograd, 24. sept. AA. Uradno se objavlja: Notranji minister je danes izdal odlok I št. 35.653, ki se glasi:

V interesu javnega miru in varnosti ter reda ter v zvezi z zunanje-političnim položajem v Evropi in na podlagi členov 64. do 67. in 69. do 71. zakona o notranji upravi odredjam, da se v vsej državi prepovedo do nadaljnjega vsa zborovanja, posvetovanja in sprevedov s splošnim, kakor tudi zbiranje ljudi po ulicah in na drugih javnih mestih. Kdor bo postopal proti tej prepovedi, bo kaznovan od 10 do 1500 din globe v korist državne blagajne, a za primer, da bi ne plačal denarne kazni, z zaporom od enega do 30 dni, v kolikor njegov prestop ne bi bil težje narave in bi spadal pod paragrafe drugih zakonov. Od te prepovedi je izvzeto zbiranje ljudi radi kupoprodaje in trgovine po mestnih trgih in sejmih, dalje zbiranje zaradi opravljanja verskih obredov, verskih predpisov in običajev in zaradi kakšne gospodarske, kulturne ali humane akcije. Ali tudi v teh primerih ne sme biti nikakih govorov, ki bi imeli kakršno koli politično vsebino.

Ta odlok stopi v veljavo takoj.

Notranji minister:
Dr. Anton Korošec s. r.

JUU — SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO SPOROČA:

V zvezi z gornjim odlokom so za nedoločen čas odgodena tudi vsa zborovanja sreških učiteljskih društev.

iz izvršnega odbora

—iz S svojih prvih letošnjih zborovanj so poslala izvršnemu odboru, odnosno njegovemu predsedniku brojavne pozdravne in solidarnostne izjave

JUU sresko društvo v Sjenici,
JUU sresko društvo Glomoč.

—iz Vplačila v socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. zedinitelja: Učitelji in učiteljice sreza kičevskega v vardarski banovini so vplačali 792 din v Socialni fond in s tem postali dobrotniki Jugoslovenskega učiteljskega udruženja. — Gosp. Milan Simončič, učitelj iz Kovina v dunavski banovini, je vplačal 300 din v Socialni fond JUU in s tem vpsal svojo mater pok. Jelizaveto Simončič, bivšo učiteljico v p. iz Beograda, za ustanovnika JUU. — Darovalcem izreka posebno zahvalo uprava JUU v Beogradu.

Novosti na knjižnem trgu

—k Franc Grivec: Slovenski knez Kocelj. Izdala Jugoslovenska knjigarna v Ljubljani 1938. Knjiga obsega 260 strani in je opremljena s številnimi inicialkami in vinjetami akad. slikarja Slavka Pengova. Cena v platno vezanemu izvodu din 120,—, bibliofilska izdaja v celo usnje din 300,—. — V tej knjigi razpravlja avtor o slovenskih apostolih sv. Cirilu in Metodu in njuni tesni in prisrčni zvezi s slovenskim knezom Koceljem, poleg tega pa tudi o zvezi tega kneza z apostolskim in književnim delom slovanskih apostolov. — Doslej nismo imeli pravih zgodovinskih podatkov o knezu Kocelju, ki je vladal panonskim Slovincem od 869 do 874. Profesor Grivec je poiskal vse obstoječe vire, a največkrat si je moral pomagati z domnevami, ker pač primanjkuje podatkov. Kljub temu pa predstavlja knjiga lep doprinos k zgodovini Slovincem, ker nam spretno očrta samostojno slovensko kneževino v Spodnji Panoniji in prizadevanje kneza Kocelja, dvigniti to pokrajino do čim večjega vpliva. — Knjiga je zelo dobrodošla tudi šolah, ker je v njej zbrano gradivo o sv. Cirilu in Metodu, knezu Kocelju in panonskih Slovincih.

—k Podkoren. Spisal Jos. Vole, kanonik v Ljubljani. Letovišar, ki hoče v miru in hladu prebiti vroče poletne mesece in si na-

brati svežih moči za truda polno duševno delo v pisarni, šoli itd., se ne bo nikjer tako udobno počutil, kakor v čistem planinskem zraku gornje Savske doline. Zato ga bo zanimala preteklost teh tihih gorskih vasic, kjer se je vršil svoj čas živahen promet čez Korenski prelaz na Koroško in v Italijo. Vsak letovišar in športnik, ki obiskuje Planico in gornjo Savsko dolino sploh, bo z velikim zanimanjem bral to knjižico. Stane 15 din. Dobi se v knjigarnah in v prodajalnah »Putnika«.

—k Almanah kraljevine Jugoslavije. Iz tiska je izšel prvi del 5. zvezka Almanaha kraljevine Jugoslavije za leto 1938./39. Ta almanah z naslovom »Naša država« prinaša geopolitični pregled Jugoslavije za vse panoge prirodnih znanosti izpod peresa naših priznanih učenjakov in strokovnih delavcev ter obsega kratek popularen pregled naše narodne geografije, geofizike, geologije, etnografije, arheologije, umetnosti (arhitekture in slikarstva), glasbe in pregled vseh muzejev in starih mest Jugoslavije. Ta del almanaha podaja naši javnosti kratek opis vseh panog našega življenja in dela, ki izvirajo iz našega nacionalnega teritorija in vsega, kar je ustvarila priroda in narod in kar tvori bogastvo naše narodne kulture. — V tisku je statistični shematizem kraljevine Jugoslavije in važnejši podatki o svetu. — Pripravlja se drugi del »Naše državno življenje«, tretji del »Državni shematizem« in četrti del »Notranja uprava po banovinah«. — Naročnina za peti zvezek almanaha 1938./39. znaša 300 din za kompletno izdajo, ali 175 din za posebno izdajo (dva dela) naroča se na naslov: Glavno uredništvo Almanaha kraljevine Jugoslavije, Zagreb 6, Zervavičeva ulica 4.

—k S. Dmitrijevi: Stalin. Založila Ti-kovna založba v Mariboru 1938. Obseg 518 strani. Delo, ki ga je spisal bivši generalni konzul Sovjetov v Stockholmu, sta prevedla dr. N. Preobraženski, lektor, in Z. Bizjak, asistent Slovenskega instituta ljubljanske univerze. Knjiga je razdeljena na šest delov, ki nosijo sledeče naslove: 1. Učenec Lenina. 2. Pot do oblasti. 3. Državljanška vojna. 4. Oblast. 5. Dodatno poglavje. 6. Zaključna beseda in opombe. Dodatno poglavje in opombe je spisal dr. N. Preobraženski. — Knjiga je brez dvoma velik doprinos k spoznavanju osebnosti Stalina, ker jo je napisal bivši ožji njegov sodelavec Dmitrijevi, ki pripoveduje vse to kar je sam doživel in videl. Nastane samo vprašanje, ali je to delo in v koliko je objektivno pisano, ker ga je avtor sestavil takrat, ko se je za vedno ločil od Stalina in Moskve.

angleškega in češkega sukna Bogata izbira!

A. & E. Skaberné
Ljubljana

Na Vas je ležede da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolikalnica

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 8

priporoča: naočnike, štčipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatin in srebrnine. Ceniki brezplačno.